

Norsk Landbruksrådgiving

Foto: Borghild Glorvigen, Norsk Landbruksrådgiving

Innhold

Leder	2
Styreleder i NLR Østafjells har ordet	3
Overføring av kompetanse	4
Markvandring i gulrotåkrar på Ørlandet	5
Vinnere av NLR's fotokonkurranse	6
Kurs for tillitsvalgte	7

I redaksjonen for Rådgivernytt:

Anders Heen
Jon Mjærum
Tone Budde Erichsen
Christian Brevig
Kjersti Berge
Anne Kristine Rossebø
Frist for innsending av stoff
til neste nummer: 26. oktober

Høsten er her i år også!

Av Anders Heen, direktør og Arne Magnus Aasen, styreleder, Norsk Landbruksrådgiving

Høsten betyr ei travel tid, også for mange i vår organisasjon. Landbruket er ei næring under åpen himmel, været har derfor stor påvirkning og har gjort årets innhøsting vanskelig for deler av landet. Det bruker å bli ei råd, heter det, og slik har det vel blitt i år også.

Vi to som har signert denne artikkelen, har også vært spent på resultatet av årets Stortingsvalg. Landbruket i Norge er ei politisk næring og derfor er det viktig hvem som styrer landet. Med det resultatet vi fikk, forventer vi stabilitet i landbrukspolitikken. Landbruket er ei langsiktig næring og forutsigbarhet er avgjørende for den enkelte bonde.

Norsk Landbruksrådgiving er også avhengig av politisk rammevilkår. Vi har tatt på oss nye oppgaver, og bevilgningene til disse oppgavene har blitt innfridd. Vi har hatt en tett dialog med avtalepartene og de har hatt vilje til å følge våre synspunkt. Vi får ikke avtalepartenes velvilje uten at vi kan gjøre oss fortjente til det. Det gjelder å levere. Det er viktig hva vi i sentralledet gjør, men det er dere som arbeider ut mot bonden som er avgjørende for vårt renommé. Det er dere vi er til for, og vi skal gjøre det vi kan, for at dere lykkes. Vi har gjort noen tiltak for at det skal være enklere lokalt, men vi skal bli bedre på å serve de lokale enhetene!

Det som er viktig for oss som organisasjon denne høsten, er at de regionale prosessene forut for overtagelsen av fagområdet teknisk planlegging går godt. Det blir færre personer som blir med over fra fylkesmannen enn først antatt. Det betyr at flere rådgivingsenheter vil lyse ut stillinger innen dette fagområdet for å kunne dekke behovet av planleggere. Dette er en stor oppgave, og det er viktig for våre medlemmer og for oss som organisasjon at vi lykkes. Løser vi denne oppgaven på en god måte, vil det bli nye utfordringer framover. Landbruket kan bli bedre på å løse bondens utfordringer på en billigere måte enn i dag.

Foto: Morten Berntsen, Hedmark Landbruksrådgiving

For oss i sekretariatet er planlegging av kursuka en av de viktigste oppgavene på høsten. Våre rådgivere skal ha riktig kompetanse i forhold til de oppgavene de har. I et mer spesialisert landbruk krever bonden mer spisskompetanse. Vi trenger mer kompetanse innen alle fagfelt. Det er ikke gitt at våre rådgivere skal kunne svare på alle spørsmål som stilles, men vi må vite hvor kompetansen finnes. Derfor er det viktig at vi under kursuka bygger et nettverk med de andre rådgiverne i vår organisasjon.

Nytt av året er det at styreledere i lokale rådgivingsenheter også er invitert til kursuka. Daglige ledere og styreledere får et tilbud om et felles opplegg om ledelse i starten av uka. Skal vi bygge en organisasjon for framtida er det bare en vei som fører frem, det er å legge stein på stein og gjøre hverandre gode!

Vi håper på god oppslutning – Meld dere på årets kursuke på www.lr.no!

Styreleder i Norsk Landbruksrådgiving Østafjells har ordet

Etter et halvår som styreleder for Norsk Landbruksrådgiving Østafjells har jeg lyst til å komme med noen betraktninger. Det var en overgang å komme fra det velsmurte organisasjonsapparatet i Norges Bondelag til en nykonstruksjon som NLR Østafjells. Vi er inne i det første driftsåret i felleskap etter at de fem forsøksringene Telemark, Numedal, Hallingdal, FABIO og Buskerud i fjor vedtok å fusjonere.

Uten tvil er vi nå en organisasjon som har et stort potensiale for å være en naturlig samarbeidspartner for bøndene i vårt område. Så gjelder det for oss tillitsvalgte og våre medlemmer å evne å se ut over de geografiske grensene i våre gamle ringer. Dette forstår jeg er et gjennomgangsfenomen hos de enhetene som har slått seg sammen.

Vi har 20 dyktige ansatte som dekker de fleste fagområder. Foreløpig er vi litt skeivt vekta på de ulike områdene, men det jobber vi med.

Landbruksrådgivninga tar jo nå opp i seg nye arbeidsoppgaver som teknisk planlegging og næringsutvikling på gårdsbruk (NUG). Når det gjelder NUG så ser jeg for meg at vi kan bli viktige aktører i den tida vi går inn i som nok vil være prega av at mange vil søke å utvikle alle gårdens resurser på en bedre måte.

Når en er inne på vårt utvida rådgivingstilbud, har jeg lyst til å ta opp et tema som kommer opp med jevne mellomrom - nemlig samordning av rådgivingstjenesten. Dette ble også tatt opp i årsmøtet i NLR. Tanken er jo sjølsagt god og jeg minnes at jeg kastet meg inn i den problemstilling som nyvalgt leder for Akershus Bondelag og Landbruksselskap på begynnelsen av 90-tallet. Ti år seinere ble det igjen tatt opp og jobba med i Akershus. Begge gangene strandet det av samme grunn, nemlig at de to tunge aktørene Gilde/Nortura og Tine ikke ville være med. De vil ha dette som en eksklusiv tjeneste for sine medlemmer. Det er det lov å forstå, men jeg skulle ønske at det med tid og stunder blir mulig å ha hele rådgivingstjenesten til bonden under samme paraply. Samla sett tror jeg da vi kunne få en bedre, mer effektiv og billigere tjeneste for bonden.

Det har nok blitt en trangere økonomisk hverdag innafør rådgivingstjenesten vår enn det var for noen år siden. Da var det slik at vi som medlemmer kunne få besøk av forsøksringen dersom det var noe vi var usikre på som en del av medlemskapet. Det er det ikke lett å få til i dag. Nå er vi

Hans Ellef Wettre er styreleder i Norsk Landbruksrådgiving Østafjells. Foto: Akershus Bondelag

avhengig av å skaffe økonomi ved prosjekter og betalte oppdrag i tillegg til medlemskontingent. Dette gir nye utfordringer for våre ansatte som i stor grad må opptre som selgere av våre tjenester. Det er ikke sikkert at en god rådgiver nødvendigvis er en god selger. Derfor håper jeg at NLR tar dette opp som tema når vi har felles samlinger i organisasjonen.

Med hilsen
Hans Ellef Wettre
Styreleder i NLR Østafjells

Overføring av kompetanse mellom rådgivere

Av Gerd Guren, fagkoordinator grønnsaker,
Norsk Landbruksrådgiving

Fagkoordinator i grønnsaker arrangerte en kompetanseoverføringsdag 3. september mellom økologiske og konvensjonelle rådgivere. Tema for dagen var næringsforsyning, jordstruktur, vekstskifte og ugrasregulering, dvs målet var å vise i praksis de tema som var oppe på sist kursuke for grønnsaksrådgiverne. Åtte grønnsaksrådgivere deltok på arrangementet. De erfarne rådgiverne Hans Gaffke (SørØst) og Kari Bysveen (Høgskolen i Hedmark) hadde det faglige ansvaret for dagen.

Hans Gaffke tok eksempler i to økologisk drevne gårder i Rygge med samme jordart. Ved hjelp av utgraving av jordprofiler og pentrometer ble vekstskifte, mikrolivet i jorda, drift og spesielt bruk av eng/grønngjødsling/fangvekster diskutert. Biologiske og mekaniske tiltak for å løse opp plogsåle ble satt under lupen, det samme med pløying (bør skje vår eller høst).

Siste del av dagen ble brukt på Finstad Gård i Sande i Vestfold. Med utgangspunktet i en tyngre jordart tok Kari Bysveen opp de samme spørsmål som i Rygge. I tillegg fikk

Diskusjon på Finstad Gård i Sande. Foto: Gerd Guren

ugrasregulering i økologisk grønnsaksdyrking en sentral plass i diskusjonen, noe Finstad Gård ser på som en av de største utfordringene i økologisk grønnsaksdyrking. Rett pløying, presisjon i alle arbeidsoperasjoner, bruk av falskt såbed, flammings, ugrasharving og radrensing ble grundig gjennomgått, det var også visning av ulike redskaper for ugraskontroll.

Visning av jordprofil i Rygge. Foto: Kari Bysveen

Seinsommarfest for Gartnerhallen i Trøndelag

Av Mette F. Graneng, Norsk Landbruksrådgiving Sør-Trøndelag

28. august arrangerte Gartnerhallen Trøndelag sitt årlege medlemsmøte med påfølgjande seinsommarfest. I det høve fekk Norsk Landbruksrådgiving Sør-Trøndelag i oppdrag å arrangere markvandring i gulrotåkrane på Ørlandet for dei frammøtte.

Det er i alt 9 gulrotprodusentar i Ørland kommune. 8 av desse er tilslutta Fosen Produsentlag, og har felles lager på Furuneset i Bjugn kommune. Markvandringa starta på lageret med omvisning og orientering om endringane for produsentlaget dei siste 2 åra. Medan dei tidlegare sorterte og pakka gulrota sjølve, blir den no transportert til Frosta i Nord-Trøndelag. Krav om store investeringar for fortsatt pakking (ma pussemaskin) framtvinga denne avgjerda. Kvota til produsentane auka som følgje av dette, men den totale økonomien har ikkje betra seg. Produsentane ser likevel at det også er fordeler med ordninga.

Turen gjekk vidare til gulrotåker. Her stod plantevern og gjødsling i hovudfokus. Gulrotprodusentane i området er svært bevisste når det gjeld vekstskifte. Normalt går det 7-12 år før dei kjem tilbake med ny gulrotproduksjon på jordet. I mellomtida har dei gras- eller kornproduksjon. Dei fleste har bytteordning med naboar, og slepp difor unna dyr jordleige. Pga godt vekstskifte er det lite eller ikkje problem med sjukdom - det høyrer med til unnataka at det blir sprøyta mot sjukdom. Så langt har det heller ikkje blitt sprøyta mot skadedyr i gulrota. I tillegg til vekstskifte, vil det opne landskapet og den jamne vinden i området vera litt av årsaka til det.

Som mange andre stader denne sommaren, har ugraset vore den største utfordringa dette året. Sprøytepraksis gjennom sesongen vart livleg diskutert blant dei frammøtte. I det store og heile har likevel gulrotprodusentane i Fosen Produsentlag lykkast godt i ugraskampen dette året sjølv med ulik praksis seg imellom. Enkelte har likevel slitt med balderbrå.

Produsent Karl Johan Dahl (th) er fornøyd med årets gulrotavling. Jordbrukssjefen i Fosen landbruk avd. Ørland/Bjugn Bernt Jørgen Stranden (tv). Foto: Mette F. Graneng.

I tillegg til ulik sprøytepraksis mellom Sør- og Nord-Trøndelag, viste det seg at også gjødslingspraksisen er forskjellig. Ørlandsprodusentane ligg generelt godt under gjødslingsnivået til produsentane på Frosta kom det fram under diskusjonen. Grensa for kor langt ned ein kan gå i gjødselmengd utan at det skal gå utover kvaliteten vart difor omtala. Forkultur med grasproduksjon og tilført husdyrgjødsel er ei av årsakene til den låge gjødselmengda på Ørlandet. Så langt har ikkje produsentane sett nokon nedgang i avling som følgje av redusert gjødsling i forhold til tidlegare praksis.

Dagen vart runda av med triveleg festmiddag på Hovde Gard på Brekstad.

Vinnerne av fotokonkurransen er kåret!!

Det kom inn mange flotte bilder til årsmeldinga for 2008 (utgitt til årsmøte 2009). Vinnerne av fotokonkurransen i forbindelse med årsmeldinga er kåret. De bildene som nådde til topps var: «Stolt maisplukker», fotograf Gunhild Bergene, Valdres Forsøksring.

«Rusisk ringleder», fotograf Kolbjørn Eriksen, Vefsna Forsøksring

«Lam i kirkeruinene på Røst», fotograf Are Johansen, Lofoten Forsøksring

De er alle gode fototekniske bilder som har klart å fange inn et øyeblikk, en situasjon og en sinnsstemning. Alle bildene er gode og se på og samtidig så gjør de noe med følelsene våre! Vi gratulerer vinnerne!!

I vår organisasjon er vi heldige som har mange gode fotografer og ikke minst mulighetene for mange flotte motiver. Det at så mange av våre ansatte ofte har med seg kamera på jobb og bruker det, bidrar til at vi har et stort mangfold i motiv. Mange av bildene som kommer inn i forbindelse med denne konkurransen blir også brukt i andre sammenhenger i organisasjonen. Inger-Turid, i sekretariatet, storkoser seg når hun kan boltre seg i flotte bilder. Hun bruker dem når hun lager invitasjoner, program og andre dokumenter for organisasjonen.

Tusen takk til alle bidragsytere som gjør at vi på en fin måte kan lage så mange delikate produkter!

Fotograf: Are Johansen, Lofoten Forsøksring

Fotograf: Gunhild Bergene, Valdres Forsøksring

Fotograf: Kolbjørn Eriksen, Vefsna Forsøksring

Av Tone Budde Erichsen, NLR

Kurs for tillitsvalgte

Samling for styreledere og daglige ledere i rådgivingsenhetene.

NLR ønsker å satse mer på ledelse av rådgivingsenhetene. Vi får stadig større og mer robuste enheter som trenger profesjonell ledelse. Ledelse blir derfor også et fagområde vi ønsker å satse på. I den anledning er det nytt av året at styreledere i rådgivingsenhetene også inviteres til samling under kursuka. Det blir en fellessamling for daglige ledere og styreledere mandag 9. og tirsdag 10. november. Stedet er Quality Resort Hotell, Sarpsborg. Hovedtemaene blir profesjonell styring og organisering av arbeidet i store rådgivingsenheter. Det er forskjell på å være daglig leder og styreleder i en liten enhet i forhold til en stor. Det blir derfor lagt vekt på de utfordringene de store enhetene har og ikke minst hvordan disse kan løses.

Kurs for styrene i rådgivingsenhetene

Kurs for tillitsvalgte har de siste årene vært gjennomført annen hver vinter. Det er igjen tid for kurs.

Det er planlagt 8 kurs. Alle er ikke datofestet enda, men det kommer snart. Dette er kurs beregnet på styremedlemmer i rådgivingsenhetene. Dette er en viktig lærings- og utviklingsarena for styremedlemmer. Det er viktig at nye styremedlemmer deltar, men også nyttig for de som har vært med en stund. Erfaring viser at enhetene får mest igjen når mange fra styret deltar i det samme kurset. I kurset fokuseres det på NLR og rådgivingsenhetenes oppgaver og utfordringer framover, styrets ansvar og oppgaver, styrearbeid i praksis og ikke minst diskusjoner og erfaringsutveksling om aktuelle problemstillinger for utvikling av den enkelte rådgivingsenhet. Det er lagt opp til regionale samlinger.

Plan for gjennomføring av styrekursene:

(Der det står uketall og spørsmålsteget ved sted, er ikke alle detaljer klare enda.)

Tid	Region	Sted
17.-18. november	Midt-Norge	Trondheim
30.nov. – 1. des	Vestlandet	Bergen
12. – 13. januar	Veksthussektoren	Gardermoen
28.-29. januar	Sør-Vestlandet	Stavanger
Uke 4/5	Oslo-fjorden (Østlandet)	Mastemyr/Holmsbu?
Uke 5	Dalbygder (Østlandet)	Biri/Gjøvik/Toten?
Uke 6	Nord-Norge	Tromsø?
Uke 9	Fjellbygder	Lillehammer/Biri/Hamar?

Invitasjon til kursene vil bli sendt rådgivingsenhetene etter hvert.

Foto: Borghild Glorvigen, NLR